

Rífi 20. febrúar 2022

Til:

Matvælaráðuneytið

Skúlagötu 4, 101 Reykjavík

Netfang: mar@mar.is, jon.stefansson@mar.is

Frá:

Breiðavík ehf., kt. 620597-2529

Háarífi 53, 360 Hellissandur

Netfang: breidavik@gmail.com

Efni:

Athugasemdir við tillögur sveitarfélagsins Skagastrandar að sérreglum vegna úthlutunar á byggðakvóta.

Vísað er til tillagna sveitarfélagsins Skagastrandar sem samþykktar voru á fundi sveitarstjórnar sveitarfélagsins á fundi 20. janúar síðastliðinn.

Á fundinum var lögð fram m. a. sú tillaga að 2. mgr. 1. gr. reglugerðar nr. 995/2021 yrði felld út. Málsgreinin er svohljóðandi:

Heimilt er að úthluta aflamarki byggðarlaga til fiskiskipa, sem uppfylla skilyrði a- og b-liðar og eru í eigu eða leigu einstaklinga eða lögaðila með heimilisfang í öðru byggðarlagi en umsókn um byggðakvóta beinist að, ef þeir stunda einnig útgerð með skip sem skráð eru í því byggðarlagi sem þeir hafa heimilisfang í.

Grunnrök að baki þessu ákvæði eru að almennt sé málefnalegt að úthluta byggðakvóta byggðarlags að jöfnu til skipa í eigu aðila sem búa í öðru byggðarlagi ef viðkomandi skip gerir að stóru eða öllu leyti út í því sveitarfélagi sem úthlutar byggðakvótanum. Skip í eigu aðila í öðru byggðalag getur þannig komið með nýjar tekjur inn í það byggðarlag sem gert er út frá sem annars hefði ekki notið við.

Breiðavík ehf. hefur gert út frá Skagaströnd stóran hluta hvers fiskveiðiárs frá árinu 2003 til dagsins í dag. Félagið hefur á tímabilinu gert út frá sveitarfélaginu þrjá mismunandi báta. Undanfarin 5 ár hefur félagið gert út frá Skagaströnd Kristinn HU-812 sem hefur á þeim tíma landað í sveitarfélaginu frá 265-817 tonnum á ári. Þannig landaði Kristinn HU-812 335 tonnum árið 2017, 703 tonnum árið 2018, 817 tonnum árið 2019, 497 tonnum árið 2020 og 265 tonnum árið 2021. Samtals 2.617 tonnum á fimm ára tímabili. Flest þessara ára hefur Kristinn HU verið með mestan landaðan afla einstakra báta frá Skagaströnd.

Útgerð Kristins HU á Skagaströnd hefur skilið eftir mikil verðmæti innan sveitarfélagsins. Hér má einkum líta til þess að útgerðin greitt tugi milljóna í hafnargjöld til sveitarfélagsins og fjöldi fyrirtækja hefur haft verulegar tekjur af því að þjónusta útgerðina undanfarin 18 ár.

Sú tillaga sveitarstjórnar Skagastrandar að fella niður 2. mgr. 1. gr. reglugerðar nr. 955/2021 miðar bersýnilega að því einu að útiloka Kristinn SH frá hlutdeild í byggðakvóta sveitarfélagsins. Framgangur tillögunnar mundi svo hafa í för með sér aukna úthlutun til útgerða í eigu sveitarstjórnarmanna og aðila þeim nátengdum.

Í 5. mgr. 10. gr. laga nr. 116/2006 um stjórn fiskveiða er kveðið á um að ráðherra skuli setja í reglugerð almenn skilyrði fyrir úthlutun aflaheimilda skv. 2. tölul. 1. mgr. til fiskiskipa innan einstakra byggðarlaga. Fram kemur að ráðherra geti heimilað á grundvelli rökstuddra tillagna sveitarstjórnar að sett verði sérstök skilyrði fyrir úthlutun aflaheimilda í einstökum byggðarlögum er víkja frá eða eru til viðbótar hinum almennu skilyrðum. Skuli slík skilyrði byggja á málefnalegum og staðbundnum ástæðum og vera í samræmi við hagsmuni viðkomandi byggðarlaga.

Í nefndaráliti að baki ákvæðinu sagði eftirfarandi: „Erfitt er að koma auga á allar málefnalegar og staðbundnar þarfir sem réttlætt geta frávik en ráðherra ber undir öllum kringumstæðum að meta þær sjálfstætt með hliðsjón af þeirri meginhugsun að byggðakvóta skuli að jafnaði nýta til þess að ná fram þeim margfeldisáhrifum sem að framan er getið til hagsbóta fyrir byggðarlögin”.

Samkvæmt ofangreindu ber ráðherra að meta sjálfstætt tillögur sveitarstjórna um sérreglur. Prófið sem slíkar reglur þurfa að standast er að þær byggja á málefnalegum og staðbundnum ástæðum og séu í samræmi við heildar hagsmuni viðkomandi byggðarlags með tilliti til margfeldisáhrifa. Tillögur Skagastrandar standast ekki þetta próf.

Í rökstuðningi er að engu leyti vísað til staðbundinna ástæðna fyrir ofangreindri sérreglu. Þegar af þeirri ástæðu er rökstuðningurinn óviðhlítandi. Eingöngu kemur fram að „Sveitarstjórn [telji] eðlilegt að binda úthlutanir við skip sem eru í eigu eða leigu einstaklinga eða lögaðila sem eru með lögheimili í sveitarfélaginu eins og fordæmi [sú] fyrir, til þess að styðja við útgerðir þeirra aðila sem búa eða reka fyrirtæki á Skagaströnd“. Hér eru engar tilvísanir til staðbundinna ástæðna.

Í rökstuðningi eru heldur að engu leyti vísað til þess hvernig það sinni heildar hagsmunum sveitarfélagsins að koma á sérreglu sem útiloki Kristinn HU frá úthlutun byggðakvóta. Þetta er þó skiljanlegt þar sem engin gild rök benda í þá átt.

Hvaða áhrif hefur sérreglan? Með því að mismuna Kristni HU með setningu sérreglu sem bersýnilega er sett bátnum einum til höfuðs er sveitarfélagið að senda þau skilaboð að bátnum sé ekki velkomið að gera út í byggðarlaginu og njóta við þá starfsemi jafnræðis á við aðra. Þessi óvild leggur til að útgerðin sjái sér ekki hag í að stunda sjósókn frá Skagaströnd með þeim hætti sem hún hefur gert undanfarin 18 ár. Sveitarfélagið yrði þannig til framtíðar af verulegum fjármunum vegna tapaðra hafnargjalda og þjónustuaðilar á staðnum yrðu af verulegum tekjum sem þeir annars hefðu haft vegna þjónustu við bátinn.

Það ætti þannig að vera auðséð að tillaga Skagastrandar um niðurfellingu 2. mgr. 1. gr. ofangreindrar reglugerðar byggir ekki á málefnalegum og staðbundnum sjónarmiðum þar sem hvergi er vísað til neinnar sérstöðu byggðarlagsins sem réttlætir hana. Tillagan hefði svo þau þau óæskilegu áhrif að hrekja útgerð Kristins HU úr byggðarlaginu og þannig, að teknu tilliti til margfeldisáhrifa, draga verulega úr tekjum sveitarfélagsins og þjónustuaðila í byggðarlaginu. Þetta væri slæmt fyrir heildarhagsmuni sveitarfélagsins.

Tillagan virðist því ekki byggja á tilliti til heildarhagsmuna heldur þeim sérhagsmunum einum að hún hefði í för með sér aukna úthlutun til útgerða í eigu sveitarstjórnarmanna og nátengdra aðila. Áskilnaður laga

nr. 116/2006 um málefnaleg staðbundin sjónarmið og framgang heildar hagsmuna byggðarlagsins að teknu tilliti til margfeldisáhrifa eru því ekki uppfyllt.

Undirritaður fer því fram á að ráðherra samþykki ekki þá tillögu sveitarfélagsins Skagastrandar að fella út 2. mgr. 1. gr. reglugerðar nr. 955/2021 þar sem slíkt samþykki gengi bersýnilega gegn heildarhagsmunum sveitarfélagsins Skagastrandar og lögbundnum skilyrðum laga nr. 116/2006 um stjórn fiskveiða.

f.h. Breiðavíkur ehf.,

Þorsteinn Bárðarson